

U nás

Tvorba Jolany Havelkové bývá přiřazována k současné fotografii, ale některé práce není možné včlenit do tradičních kategorií či jednoznačně přiřadit k určitému médiu. Obecně lze říci, že se autorka dlouhodobě zabývá médiem fotografie a jeho užitím v současném umění, od přímého nemanipulovaného obrazu až k těm pracím, které vznikly jako výsledek kombinací dalších technik a postupů.

Inspiračním zdrojem cyklů *krajina 06*, *Původní plán* a *Návrh na změnu partitura* je město Kolín a krajina nacházející se kolem; i když představují spíše esenci této místa než nějaký popisný záznam. První dva soubory se zabývají především prostorem, jeho strukturou, vnitřními vztahy a určujícími prvky vzhledem k perspektivě, ale také možnostmi vnímání a zobrazování prostoru (což je částečně také podstatou dalšího cyklu s názvem *První bruslení*). Charakteristické pro některé z vystavených prací je také konstruování vlastní reality, neumožňující ale hranici mezi viděným a zobrazeným přesně určit. A i tam, kde se zdá, že Havelková se skutečností nijak nemanipuluje, nikdy není jistota.

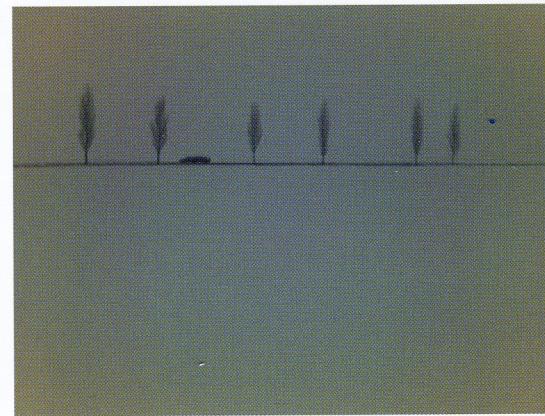
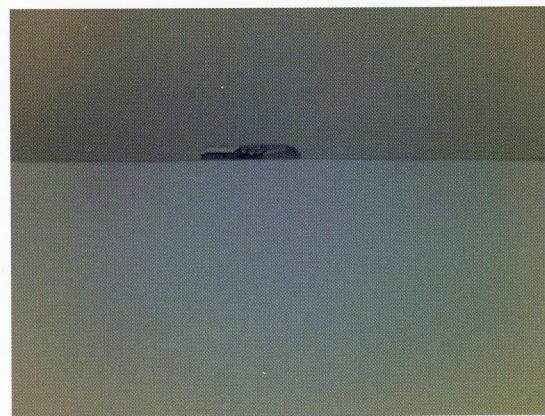
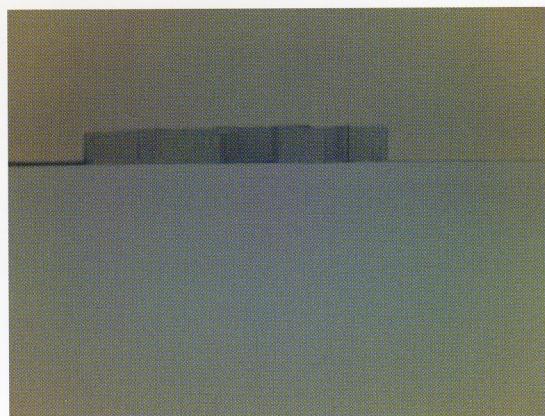
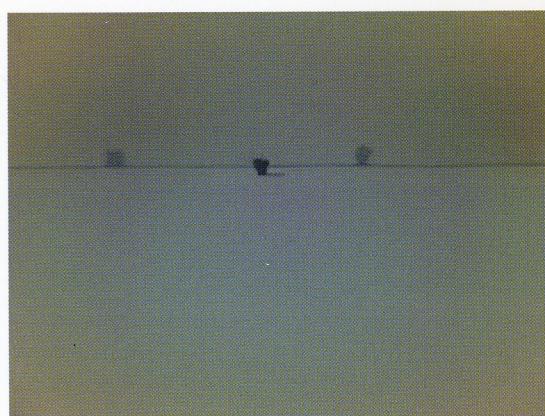
Nejstarším prezentovaným souborem je projekce snímků rovinatého Polabí pokrytého sněhovou pokrývkou s názvem *krajina 06*. Fotografie byly pořízeny mobilním telefonem s minimálním rozlišením obrazu a nízkou světelností, což jim i při zvětšení na projekční plochu dodává zvláštní, abstrahující charakter a barevnost. Z mlhy se vynořuje určující linie horizontu a občasné siluety – stromy, možná stohy, stavení... Výsledkem jsou téměř monochromní obrazy, s krajinou převedenou do několika základních tvarů. Opuštěnost, nereálnost prostoru dodává snímkům až existenciální charakter – ale samotná cesta krajinou musela mít i očistný význam – autorka o ní často hovoří jako o dobrodružství vidění.

Téměř v protikladu k tomuto souboru stojí zmiňovaný *Původní plán*. Proti chvějícím se, efemérním snímkům krajiny stojí kontrastní, černobílé, téměř dokonalé záběry budov. Pohled na domy z perspektivy chodce dívajícího se nahoru proměňuje tvary, proporce, zdánlivě podstatné věci potlačuje a upozorňuje na skryté, přehlížené. Některé objekty nejsou na první dojem rozpoznatelné, mnohdy vypadají jako stavebnice. Podobně jako u krajin, také u těchto snímků vystupuje do popředí spíše plošná struktura. Hluboký prostor, tedy pohled nahoru, je redukován na čisté základní tvary (trojúhelník, kruh, čtverec) a jejich výšeče. Vznikají tak díla pracující s jazykem geometrie, s rádem a jeho následným porušováním. Uliční síť a prostorové rozčlenění domů umožňují také analyzovat vztahy mezi jednotlivými tvary či jejich detaily, a to jak v bohatých sestavách, tak v minimalistických, abstraktních kompozicích. Redukce barvy do černobílé škály, u všech snímků sjednocených do identické tonality, dává ještě více vyniknout geometrizující struktuře a potlačuje vazbu na původní reálnou předlohu.

Třetí soubor nevychází z konkrétní existující prostorové situace, ale spíše z vědomí, jak jsou písni Františka Kmocha neodmyslitelně spjaté s obyvateli tohoto středočeského regionu. S Kmochovými skladbami a jejich aranžmá vycházely stovky notových sešitků, k jeho poctě se v Kolíně koná opulentní festival dechové hudby. Píseň *Kolíne*, *Kolíne* napadne snad každého, pokud v těchto místech zastaví; pro někoho je Kmoch téměř synonymem Kolína. Z tohoto pocitu vzniká, respektive to jsou východiska série nazvané *Návrh na změnu partitura*. Jolana Havelková skenuje notové záznamy z postupně skupovaných sešitků a s touto materií dále naprosto svobodně pracuje. Notové záznamy i jednotlivé hudební sekvence upravuje, vrství je, násobí, překrývá, odebírá... Mění partituru. Z Kmochovy interpretace původních lidových písní vznikají záznamy nové, dosud neodehrané skladby. Společný charakter celému souboru dodává základní struktura, a to je notová osnova a tvar not. Snad nejblíže mají partitury k postupům užívaným v lettrismu, jenom fascinace písmem je nahrazena fascinací notami, jejich tvary, rytmem, dynamikou. Někdy na povrch vystoupí více jednotlivý grafém, jindy vzniká složitá, vrstvená struktura vycházející z geometrického tvarosloví či ještě lépe z podoby počítačových kódů. Výslednou podobou bývá fotografie či fotogram (at' solitér, nebo malá série), jindy autorka zůstává u digitálních tisků a vznikají větší cykly ponechávající celý původní sešitek pohromadě, ovšem ve velmi transponované podobě.

Soubor *První bruslení* v sobě propojuje již několik popsaných přístupů. Ze spontánního záznamu vznikla téměř konceptuálně působící série fotografií, v nichž autorka zachytily okamžiky prvních bruslařských pokusů svého syna Matyáše. Z běžného zážitku vykouzlila snímky, které jsou reálnou stopou po dané události, zároveň v sobě nesou jakýsi deníkový prvek, subjektivní záznam neopakující se události. I zde se rozvíjí dlouhodobá analýza viděné či zaznamenané reality a její následné transformace do obrazu – pokud použijeme terminologii z dějin umění, tak nejvíce evokující strukturální grafiku 60. let. Je zde použit opačný proces než u minimalistických krajin, kde je hluboký prostor redukován na plochu. V *Prvním bruslení* je plocha zmrzlé, zasněžené hladiny zásahem brusle „otevřena“ – rozkryta, rozkryta – snímkům je dodána ve formě jakýhosi kvaziznaků prostorová hloubka.

V tvorbě Jolany Havelkové se šťastným způsobem spojuje několik pozoruhodných věcí – nese v sobě tradiční experimentální a konceptuální fotografie, obohacenou o digitální technologie, odvahu opouštět vyzkoušené postupy a hledat nová téma, hrát si s médií, a zároveň schopnost přenést jedinečný okamžik do nadčasové roviny. To z ní dělá jednu z nejoriginálnějších autorek u nás.

krajina 06, 2006, projekce fotografií
landscape 06, projection of photographs

In Our Place

Jolana Havelková's work is not limited only to the area of photography. Some of her works cannot be placed into traditional categories, nor even clearly arranged according to a particular medium. It can be generally said that she has been engaged for a long time with photography and its use in contemporary art – from the direct, unmanipulated image to works which have arisen as the result of a combination of other techniques and approaches.

The source of inspiration for the cycles *krajina 06* (*landscape '06*), *Původní plán* (*Original Plan*) and *Návrh na změnu partitura* (*Proposal for a Change in the Musical Score*) is the city of Kolín and the landscape surrounding it; even if she is presenting the essence of those places rather than descriptive notations. The first two collections are concerned mainly with space: its structure, internal relationships and determining elements with respect to perspective, but also the possibilities of the perception and depiction of space (which is partly also the basis of a fourth cycle, entitled *První bruslení* (*First Time Skating*)). What is also characteristic for some of the exhibited works is the construing of one's own reality, disabling however exact determination of the border between the seen and the depicted. And even where it seems that Havelková has in no way manipulated reality, that is never certain.

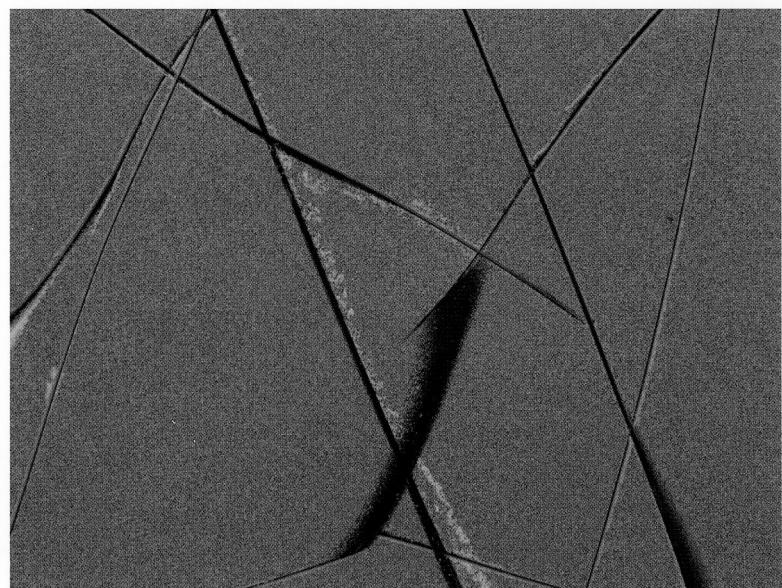
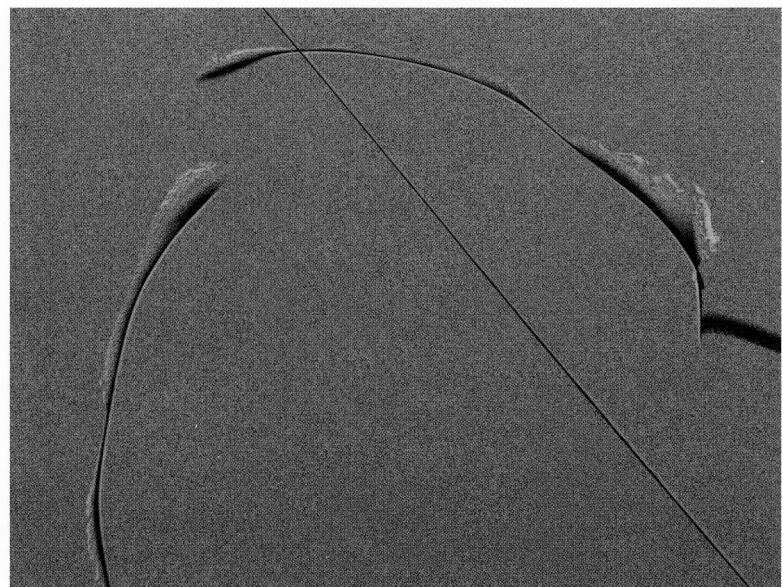
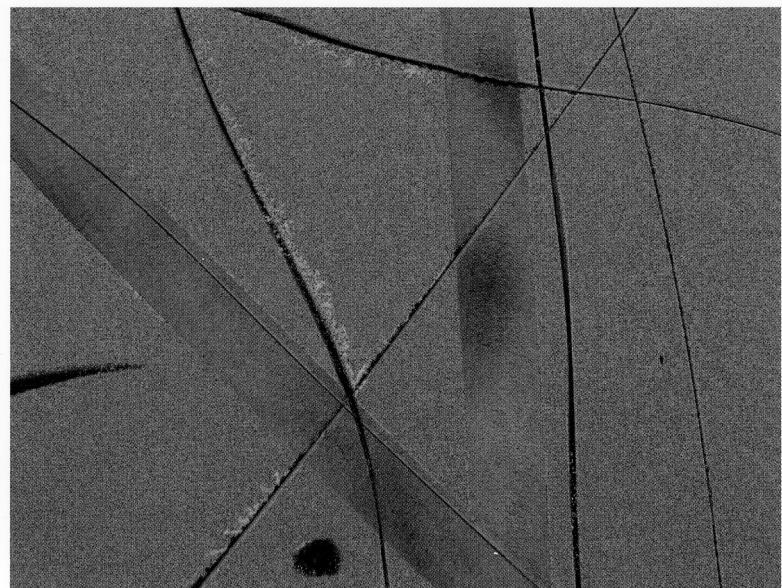
The oldest collection presented here is the slide projection of photographs from the Polabí plains covered in snow, blanketed with the title *landscape '06*. The photographs were taken by a mobile telephone with minimal resolution and wide aperture, which through enlargement on the projection screen imparts a special, abstract character and colour quality. Out of the mist emerge the determining line of the horizon and sporadic silhouettes: trees, possibly haystacks, buildings... The results are almost monochrome images, with the landscape transformed into several basic shapes. The desolation and the unreal space give the shots an existential character – however the lone path through the landscape has to have a purifying significance as well: the artist has spoken of it often as the adventure of seeing.

The collection entitled *Original Plan* is almost the antithesis of the latter. In opposition to those shaky, ephemeral landscape shots, here are high contrast, black and white, almost perfect shots of buildings. The views of houses from the perspective of a pedestrian looking up transform the shapes, proportions – seemingly fundamental things are suppressed and one's attention is called to what is hidden, overlooked. Some of the buildings are not recognizable at first glance, often looking like constructions. Similar to the landscapes, rather flat structures appear in the foregrounds of these shots. Deep space, here the view above, is reduced to clean basic shapes (triangles, circles, rectangles) and their sections. The works arising from this also operate with the language of geometry, with order and its subsequent disruption. The network of streets and the spatial division of houses also makes possible the analysis of relationships between individual shapes and their details, in both copious and minimalist abstract compositions. The reduction of colour to a black and white scale, integrated in all shots to an identical tonality, provides even more to distinguish the geometricising structure and suppress the ties to its original, actual basis.

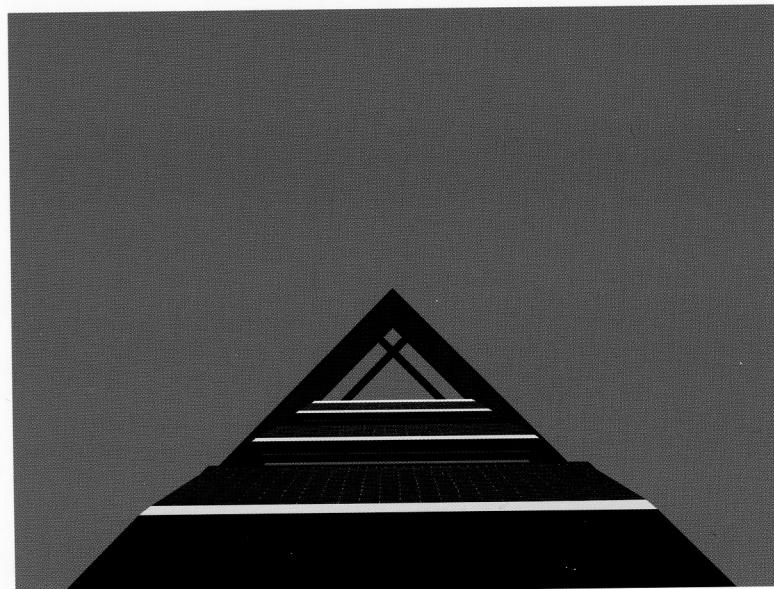
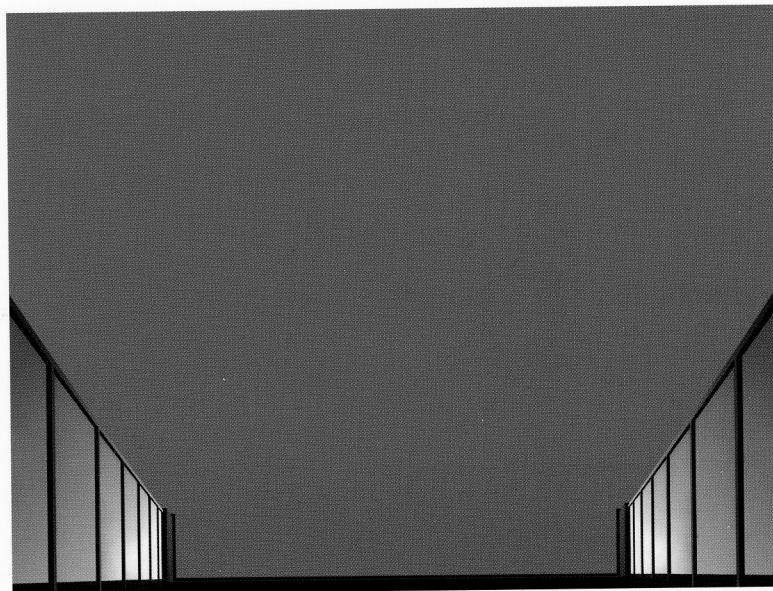
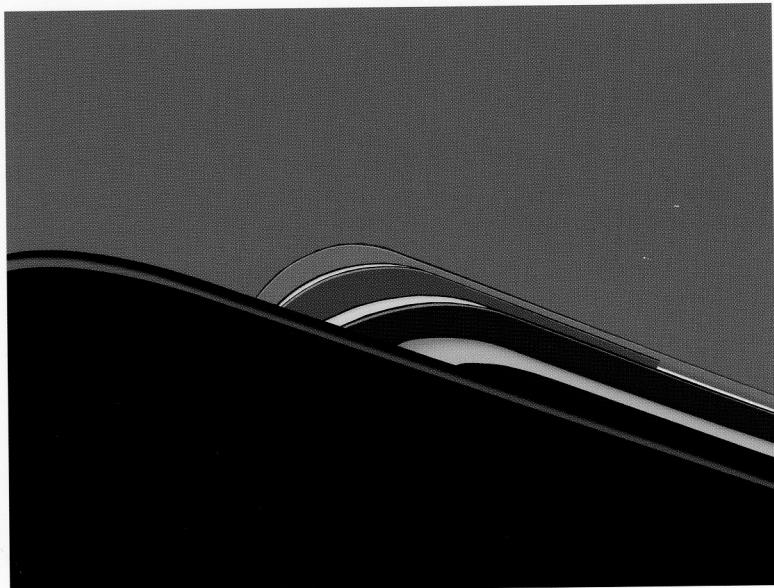
The third collection does not come from a specific, existing spatial situation, but rather from the collective consciousness, as the songs of František Kmoch (b. 1848 Zásmyky near Kolín, d. 1912 Kolín; Czech composer famous for his marches) are inseparably connected with the inhabitants of our Central Bohemian region. Kmoch's songs and arrangements comprise hundreds of folios of sheet music, and Kolín hosts an opulent festival of brass band music in his honour. The song *Kolíne, Kolíne* can be heard by all who visit the area; for some Kolín is almost synonymous with Kmoch. Out of this feeling arose, or respectively, it was a starting point for a series entitled *Proposal for a Change in the Musical Score*. Jolana Havelková, after buying sheet music folios, gradually scans the scores and then works freely with this material. She adjusts the notes and individual musical sequences, stacks them, multiplies them, overlays them, removes them... She changes the musical score. Out of Kmoch's interpretations of original folk songs come new scores, yet unplayed compositions. The group character of the entire collection provides the basic structure, it is the stave and the form of the notes. The scores have perhaps their closest cousins in approaches employed in lettrism, though here the fascination for letters is replaced by a fascination for the notes: their shapes, rhythm, dynamic. Sometimes on the surface they perform more like individual graphs; other times a complicated, layered structure arises coming from geometric syntax, or even better, from the shape of the computer code. The subsequent form is the photograph or the photogram (whether standing alone, or in small series); at other times the artist stays with digital print and larger cycles arise, keeping the entire original folio together, however in a quite transposed form.

The collection *First Time Skating* combines several approaches already described. From spontaneous notation comes a series of photographs having an almost conceptual effect, in which the artist has captured the moments of her son Matyáš's first attempts at skating. From an everyday experience she has conjured up shots which are actual imprints of the given event, while at the same time they bear a kind of documentary element, a subjective record of a non-repeating event. Even here a long-term analysis of seen or recorded reality and its subsequent transformation into image is developed – if we are to use terminology from art history, then they most evoke the structural graphics of the 1960s. Here an opposite process from the minimalist landscapes is used, where deep space was reduced to surface. In *First Time Skating* the frozen, flaked surface is "opened" by the skates – uncovered and covered – it gives the shots spatial depth in a quasi-symbolic form.

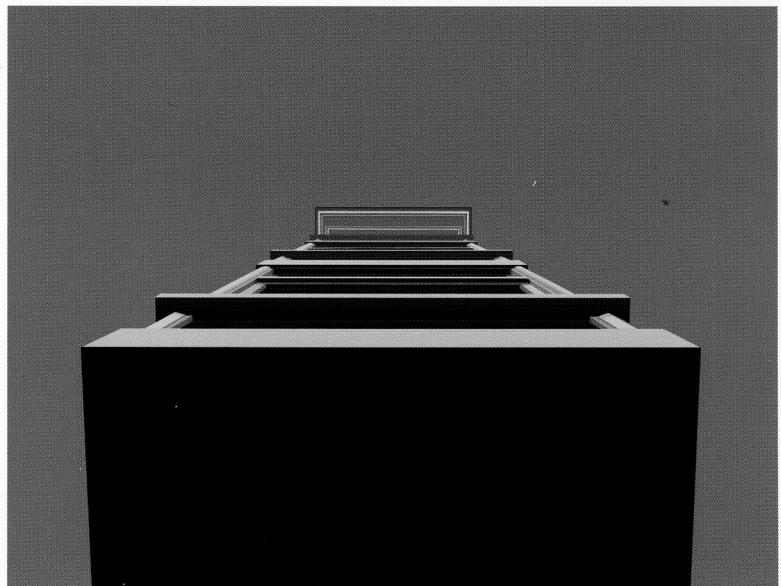
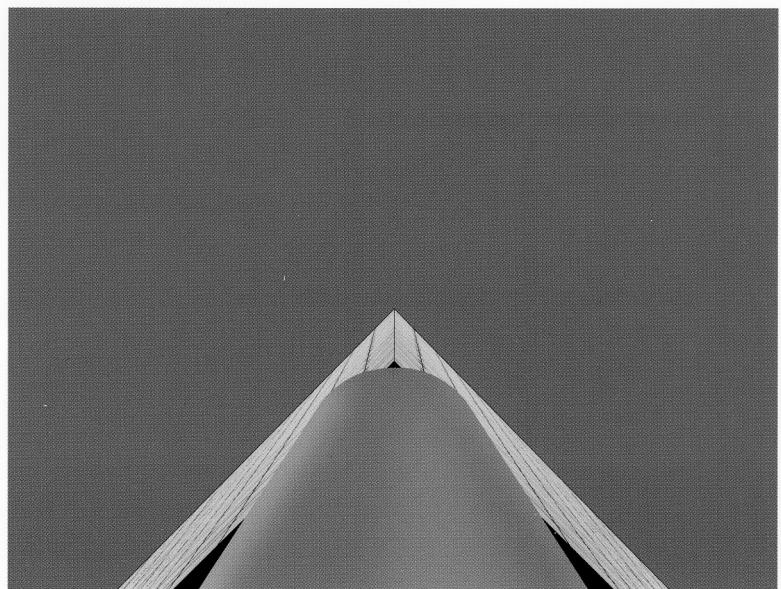
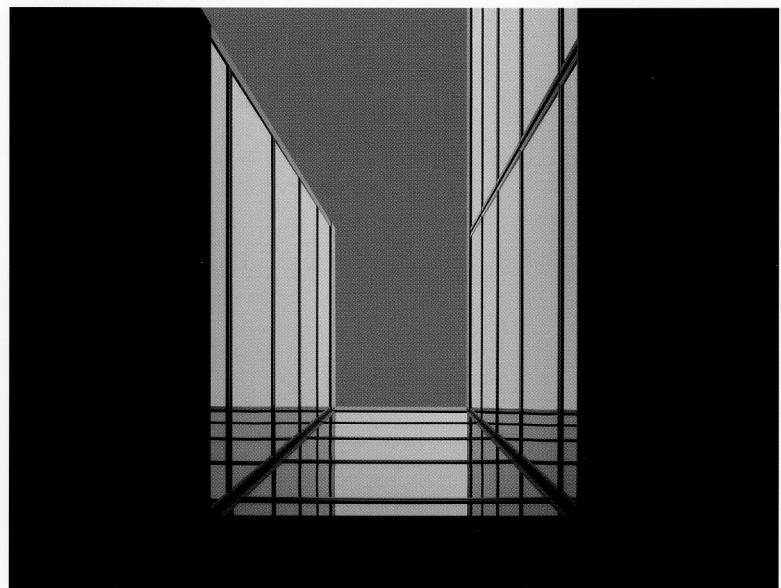
Jolana Havelková's work combines through happy means several remarkable things – it bears within itself the traditions of experimental and conceptual photography, enriched by digital technology, the courage to leave behind tried approaches and search for new themes, to play with media and at the same time it has the capability to take a unique moment to the atemporal level. And that makes her one of the most original artists in our place.

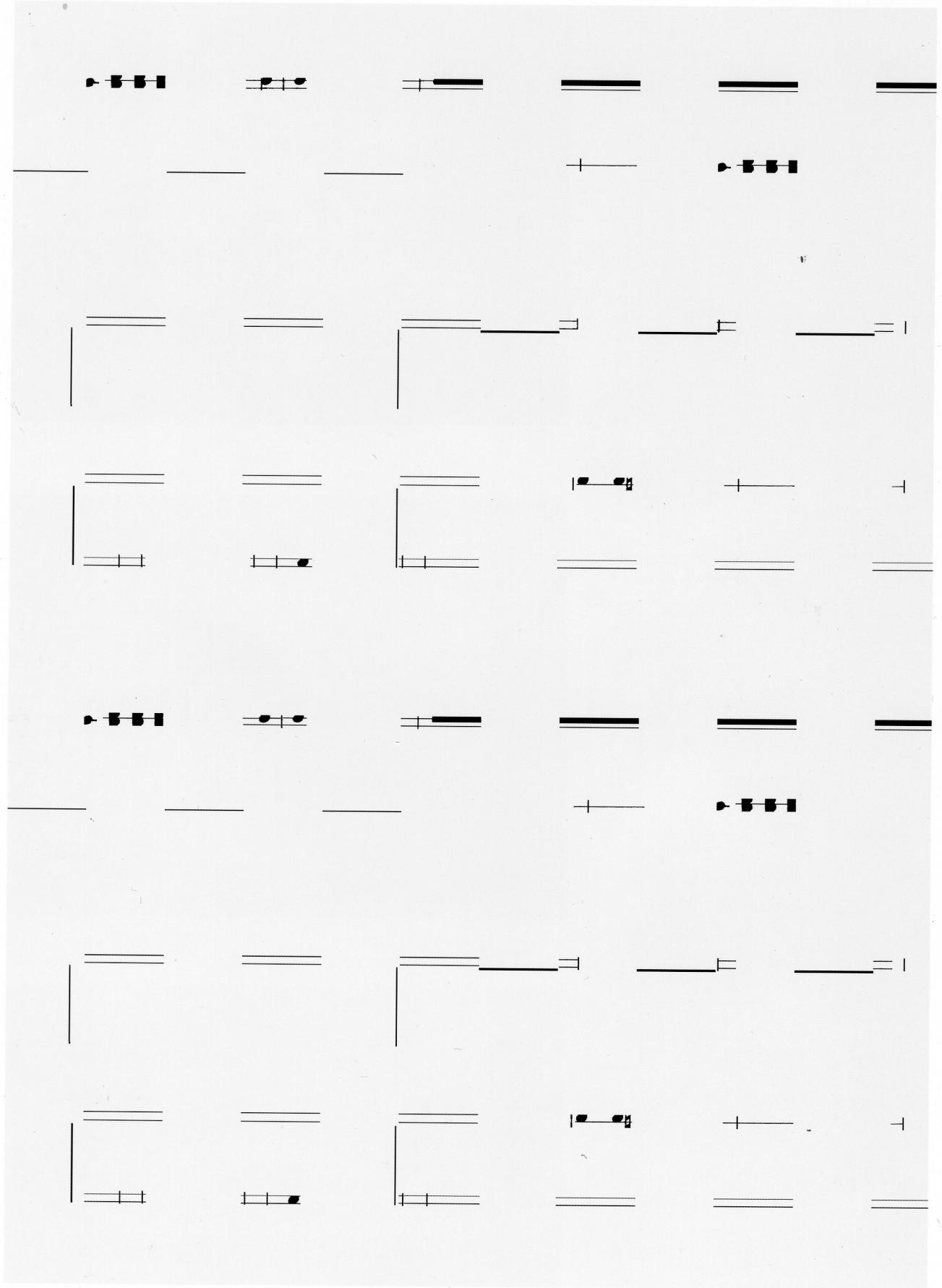
První bruslení, 2008–2009, fotografie
First Time Skating, 2008–2009, photography

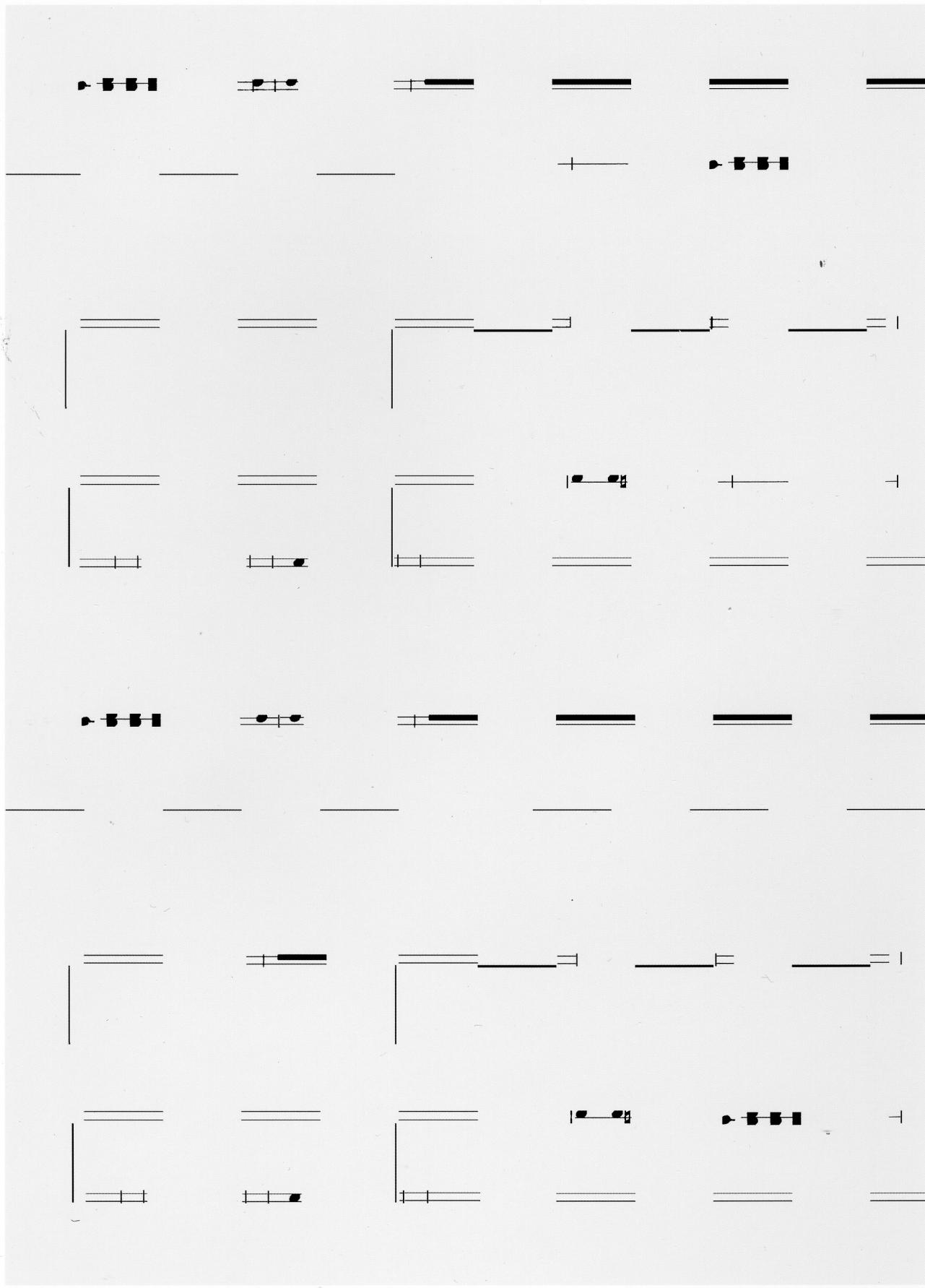
*Původní plán, 2009–2010, pigmentový tisk
Original Plan, 2009–2010, pigment print*

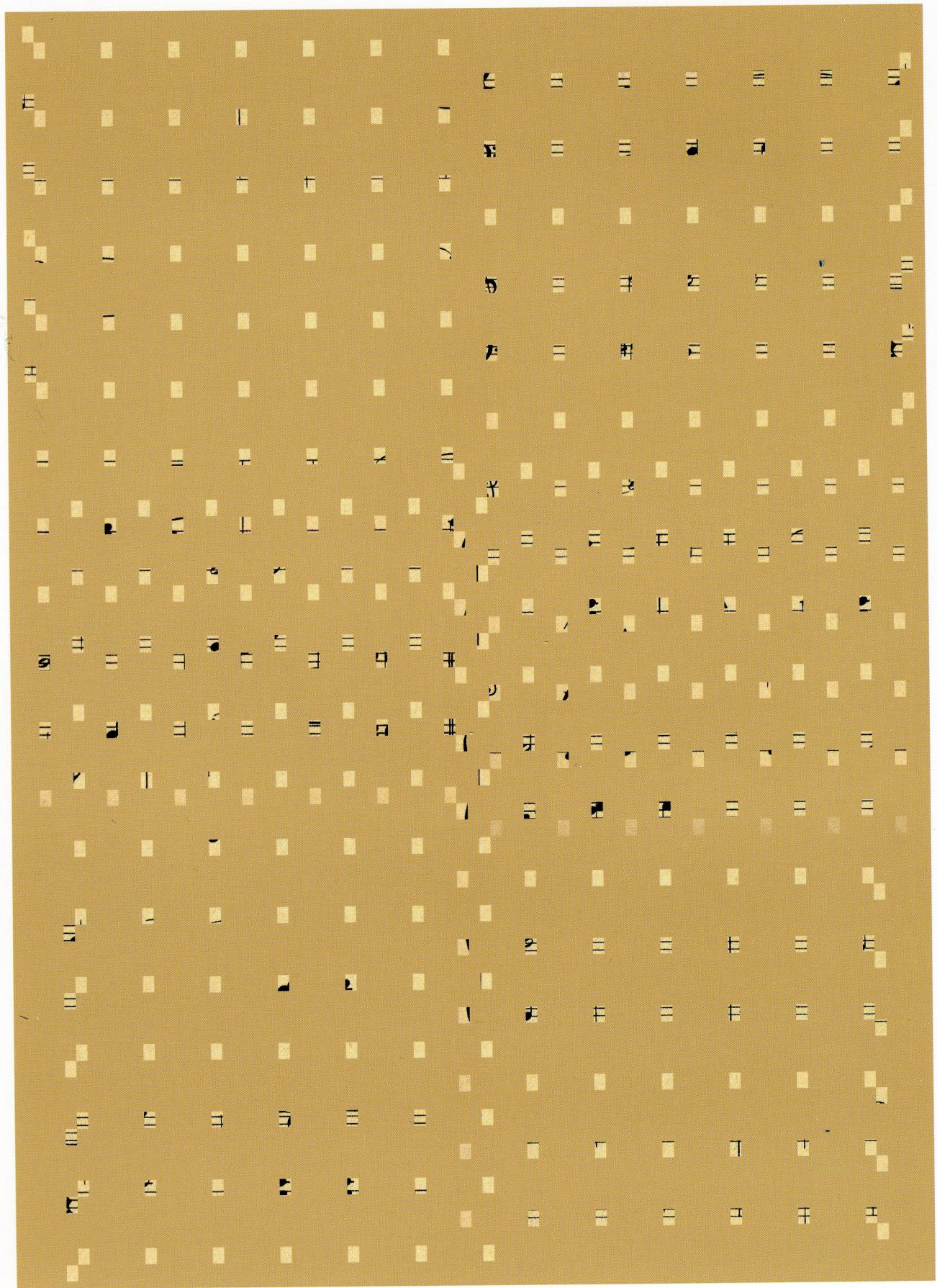
Původní plán, 2009–2010, pigmentový tisk
Original Plan, 2009–2010, pigment print

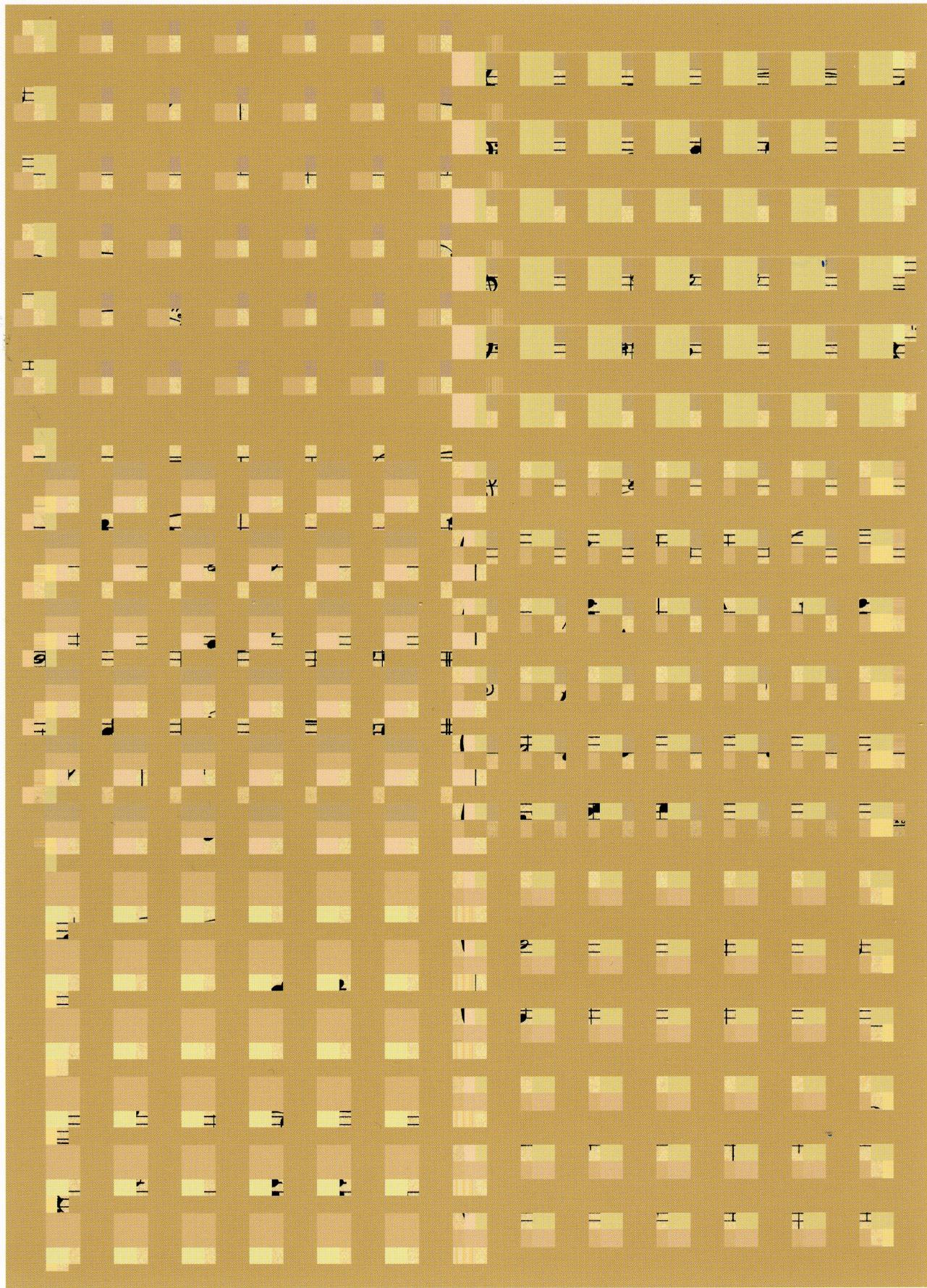
Návrh na změnu partitury, 2010, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2010, pigment print

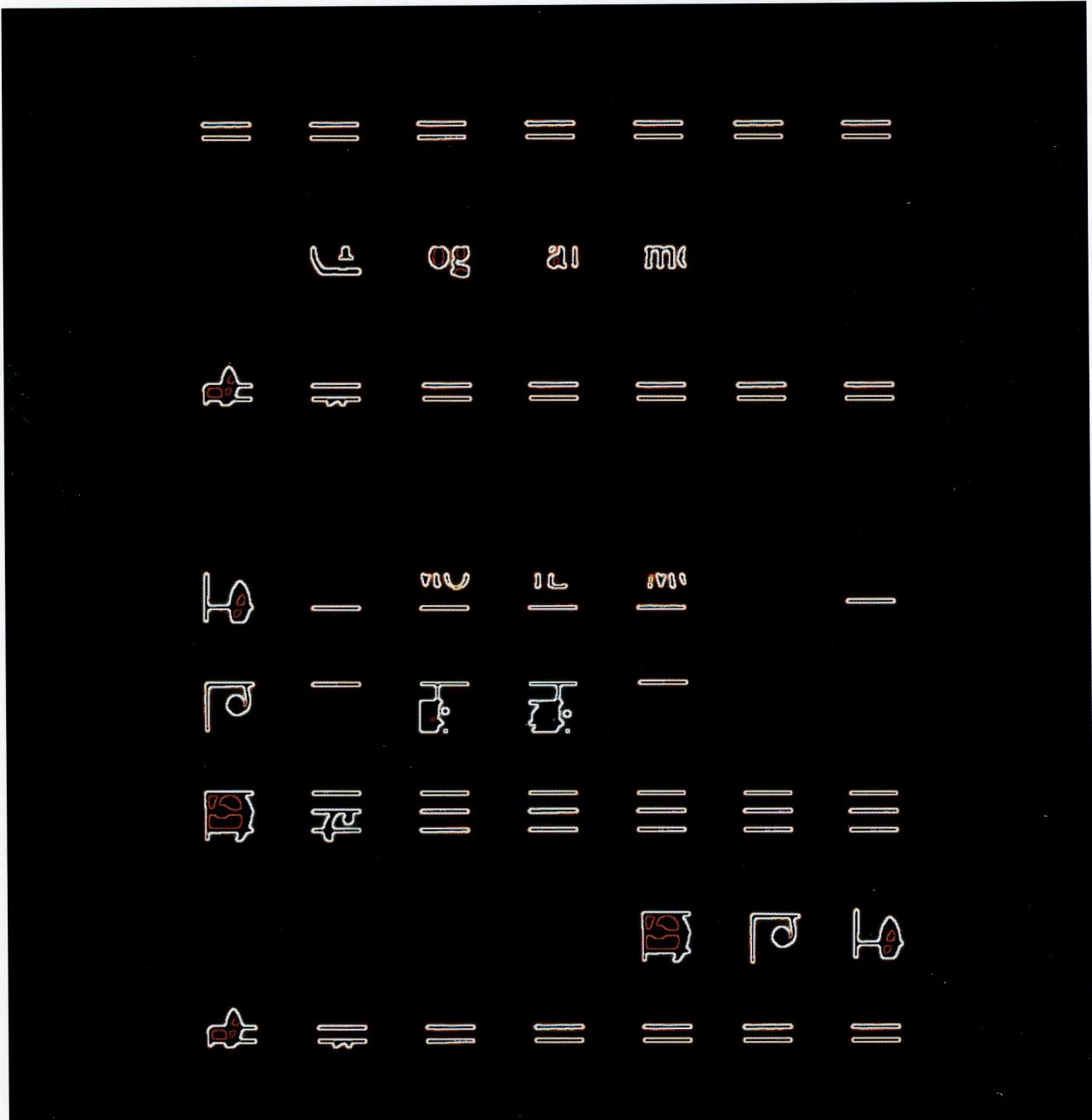
Návrh na změnu partitury, 2010, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2010, pigment print

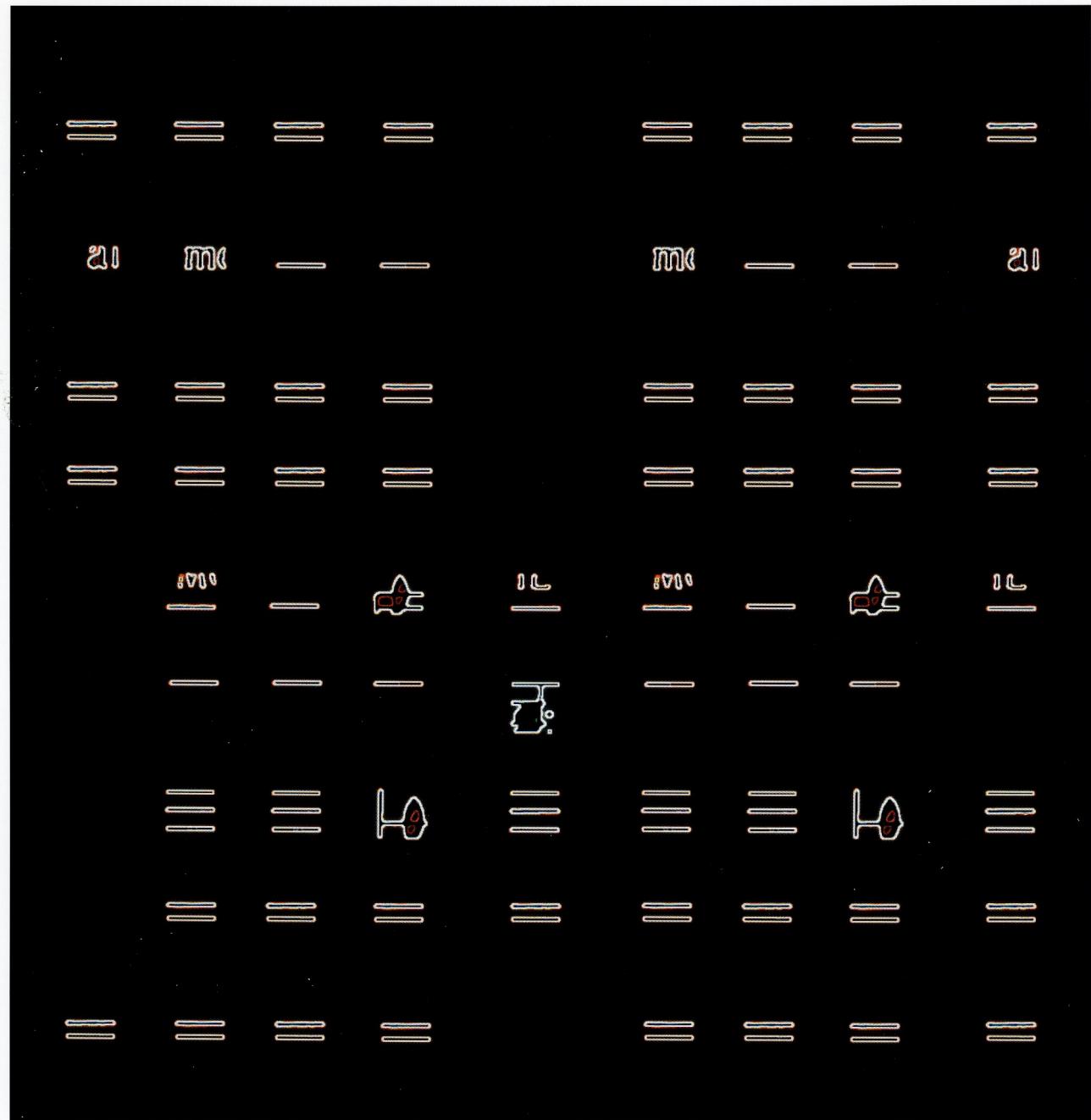
Návrh na změnu partitury, 2010, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2010, pigment print

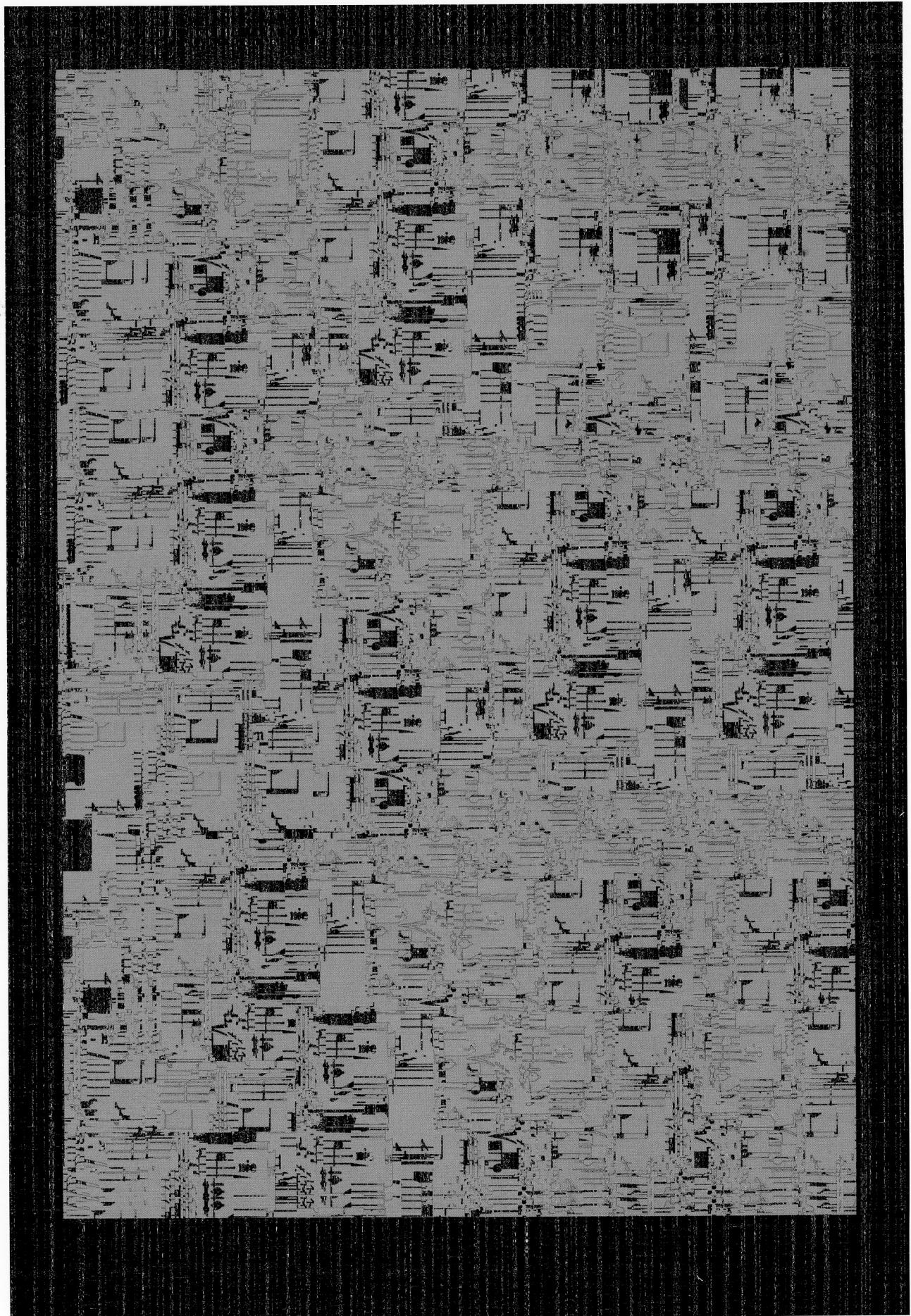
Návrh na změnu partitury, 2010, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2010, pigment print

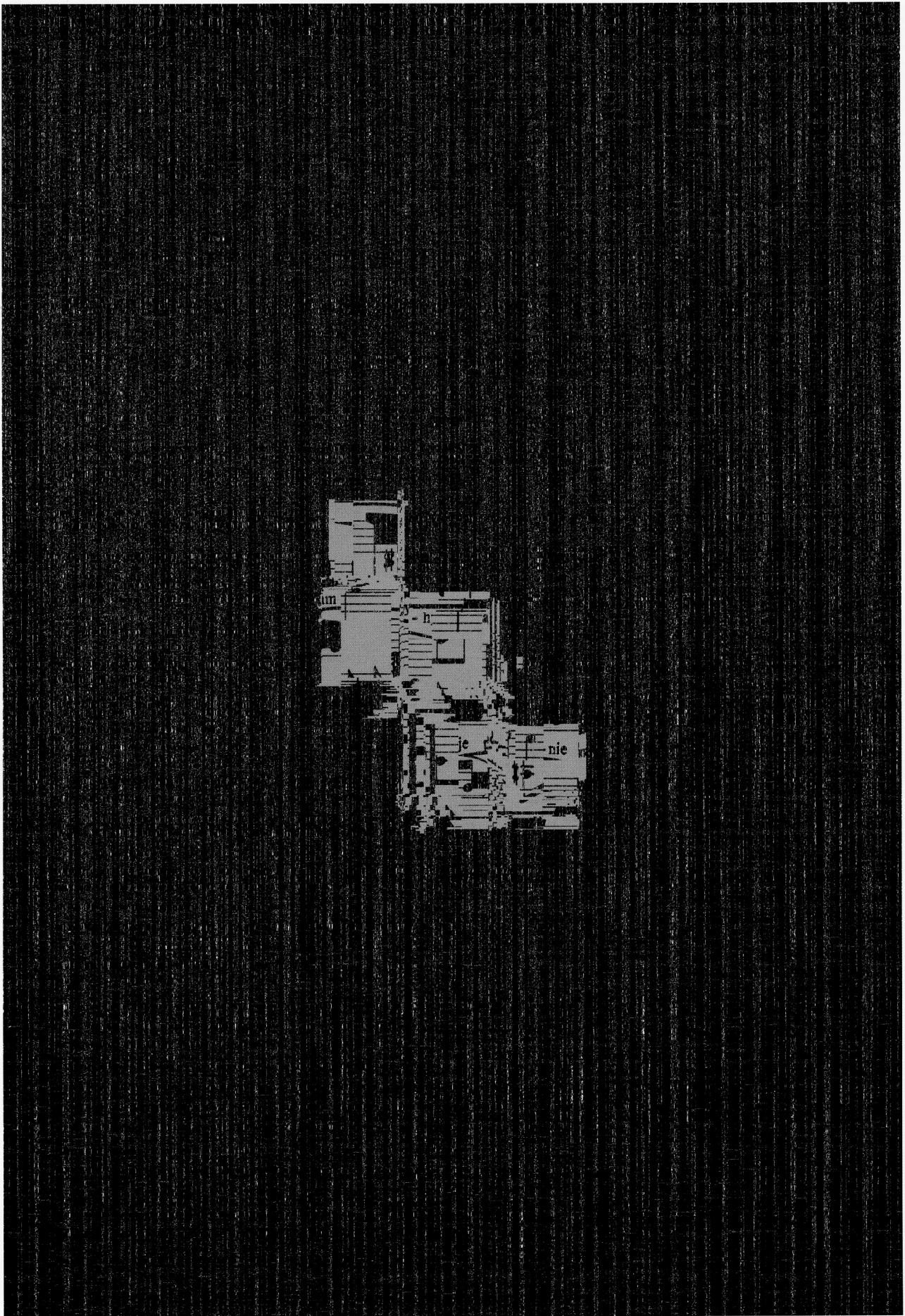
Návrh na změnu partitury, 2009, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2009, pigment print

Návrh na změnu partitury, 2009, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2009, pigment print

Návrh na změnu partitury, 2009, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2009, pigment print

Návrh na změnu partitury, 2009, pigmentový tisk
Proposal for a Change in the Musical Score, 2009, pigment print

Jolana Havelková

Narozena / Born: 8. 5. 1966, Kolín
Studia / Study

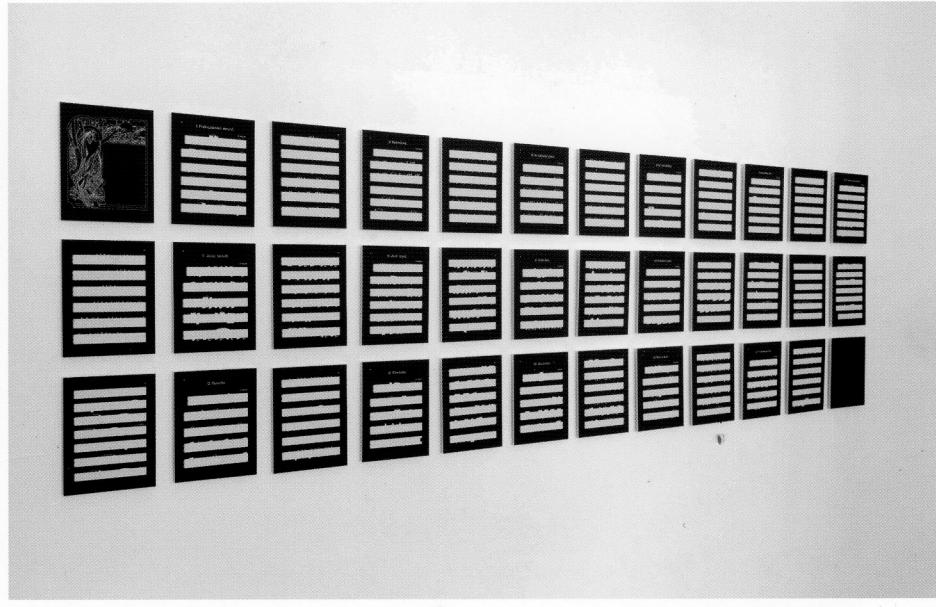
Gymnázium Kolín (1981–1985)
Institut tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty při Slezské univerzitě v Opavě (1991–1993 Bc., 1996–1998 MgA.)
V letech 1994–1995 navštěvovala mimořádné studium na FAMU (režijní semináře – Jaromíl Jireš, Karel Smyczek).

Samostatné výstavy (výběr) / Solo exhibitions (selection):

- 1994 *Modrá na ústupu*. Galerie Na Valech, Kutná Hora
1995 *Ámetá* (s Alešem Kunešem). Galerie Matador, Halmstad, Švédsko
1996 *Jedna věc bez druhé* (se Svatoplukem Klimešem). Galerie Via Art, Praha; Galerie Access Vancouver, Kanada 1997 (*K: Kamil Nábělek)
Stopy a otisky. Galerie Šternberk, Šternberk; HaDivadlo, Brno
1997 *Hledání místa* (se Zuzanou Vasko). Kouřimská brána, Kutná Hora
1998 *Podoby mých přátel*. Divadlo Jiřího Myrona, Ostrava; Kabinet fotografie, Opava
2000 *Kousnutí*. Galerie V Zahradě, Kolín (*K: Kamil Nábělek)
Co zbylo z léta. Malá galerie České spořitelny, Kladno
2001 *Krajina uvnitř a venku*. Galerie Samson, Lipnice nad Sázavou
2002 *Dočasná setkání*. Galerie Václava Špály, Praha; Galerie Fiducia, Ostrava (*K: Martina Pachmanová)
2004 *Něco o mně*. Galerie Raketa, Ústí nad Labem (*K: Kamil Nábělek)
2006 *Fotografické deníky*. Festival Boskovice, Muzeum Boskovicka, Boskovice
2007 *Veselka*. Mail-artový projekt *krajina 06*. Ateliér Josefa Sudka, Praha (*K: Pavel Vančát)
2008–2009 *krajina 06*. Muzeum umění a designu, Benešov
2010 *Původní plán*. Galerie současného umění, České Budějovice
2011 *U nás*. Galerie Caesar, Olomouc (*K: Helena Musilová)

Skupinové výstavy (výběr) / Group exhibitions (selection):

- 1993 *Festival inscenované fotografie*. Åarhus, Dánsko
1994 *Nová situace*. Fragnerova galerie, Praha
Třicet tváří české fotografie. Galerie Dobra, Praha
1997 *Současná česká fotografie*. PERI Center of Photography, Turku, Finsko
1998–1999 *Portrét*. Národní technické muzeum; Divadlo Archa, Praha

Návrh na změnu partitura, 2010, pigmentový tisk

Proposal for a Change in the Musical Score, 2010, pigment print
foto z instalace / photo from the installation: Jan Mahr

- 1999 *Dvanáct ročních období*. Pražákův palác, Brno
2000 *Hledání vlastního prostoru*. Místodržitelský palác, Brno
Práce s tělem. Mánes, Praha
2000–2001 *Akt v české fotografii*. Císařská konírna Pražského hradu, Praha; Muzeum umění Olomouc (*K: Vladimír Birgus, Jan Mlčoch)
2002 *Mužský akt*. České centrum fotografie, Praha
2002–2004 *Akt v české fotografii 1960–2000*. Fotobiénale – Měsíc fotografie, Moskva; České centrum v Paříži; Měsíc fotografie, Umělecká beseda slovenská, Bratislava
2004 *On our way*. Studio Thomas Kellner, Siegen, Německo
2005 *Hudba ve výtvarném umění*. Galerie V Zahradě, Kolín
Česká fotografie 20. století. Městská knihovna, GHMP, Praha
2004–2006 *Autoportrét*. Malá galerie České spořitelny, Kladno; Galerie Františka Drtikola, Příbram
2006 *Autorský knihy*. Langhans Galerie Praha
2007 *Intimní život globální vesnice*. Mobile Video Art, uvedeno na Festivalu současného umění Praha, Galerie Vernon Projekt
2008 *Fotogenie identity*. Dům pánů z Kunštátu, Brno; Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec (*K: Josef Moucha, Helena Musilová)
Women. Studio Thomas Kellner, Siegen, Německo
Zpětomnění V. Areál kláštera Rosa coeli, synagoga, Dolní Kounice (*K: Petr Veselý)
2009 *Fotogenie identity*. Galerie Františka Drtikola, Příbram
Den Země. D.I.V.O. Institute, Kolín
Milan u Evžena. Kino Artistů, Brno
Czech Photography of the 20th Century. Bundeskunsthalle, Bonn, Německo (*K: Vladimír Birgus, Jan Mlčoch)
2010 *Zpětomnění VI*. Areál kláštera Rosa coeli, synagoga, Dolní Kounice (*K: Petr Veselý)

Jolana Havelková se vedle vlastní tvorby věnuje kurátorské a publikační činnosti.
V letech 1999–2008 přednášela na Fakultě užitého umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (Ateliér fotografie a Ateliér digitálních médií).

Ilustrovala knihu Tomáše Moravy *Iluzionista na záletech* (Kant, Praha 1998), připravila mj. publikaci věnovanou fotografickému dílu Bedřicha Grünzweiga *Mezi nebem a zemí* (Kovalam, Praha 1999) a knihu autorských fotografií o Kolíně s textem Josefa Škvoreckého (Kant, Praha 2001).

Podílela se na filmových dokumentech *Fotograf František Drtikol* (2000) a *Slovo a obraz podle Tomáše Špidlíka* (2008).

Je spoluzařadatelkou fotografického festivalu Funkeho Kolín, který probíhá od roku 1993.

Jolana Havelková, in addition to her own creative work, also dedicates herself to art curating and publishing.

From 1999–2008, she lectured at the Applied Arts and Design Department of J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem (Photography and Digital Media ateliers).

She did the illustrations for *Iluzionista na záletech* (The Philandering Illusionist, Kant, Prague, 1998) by Tomáš Morava, and has prepared books for publication such as *Mezi nebem a zemí* (Between Heaven and Earth, Kovalam, Prague, 1999) dedicated to the photography of Bedřich Grünzweig, and a book of photographs of Kolín with text by Josef Škvorecký (Kant, Prague, 2001).

She also had a hand in the documentaries *Fotograf František Drtikol* (František Drtikol, Photographer, 2000) and *Slovo a obraz podle Tomáše Špidlíka* (Word and Image According to Tomáš Špidlík, 2008).

She is also the co-founder of the photography festival Funke's Kolín, which has taken place since 1993.

*K: – katalog, kniha / catalogue, book

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Olomouckého kraje / Financial support from the Czech Ministry of Culture and Olomouc Region

Jolana Havelková – *U nás / In Our Place* • 230. výstava Galerie Caesar / 230th Galerie Caesar Exhibition • 2. 3.–31. 3. 2011 / March 2–March 31, 2011
Text, kurátorka výstavy / Text, Curator of Exhibition: Helena Musilová • Fotografie / Photography: Jolana Havelková • Překlad / Translation: Matthew Sweney

Grafická úprava / Layout: Jolana Havelková, Oldřich Šembera • Tisk / Print: Epava Olomouc

GALERIE CAESAR